

Colm Tóibín, Escriptor d'“El testament de Maria”

“S’hi identificaran les mares de Ramal·là”

‘BARCELONA, DE GEORGE ORWELL A LA DEMOCRÀCIA’
CCCB

L'autor Colm Tóibín va desembarcar a la Barcelona de 1975, fascinat per la ciutat que descrivia Georges Orwell a *Homenatge a Catalunya*. Ara, el professor de literatura comparada de la Universitat de Colúmbia, escriptor i periodista (que no ha deixat de visitar Barcelona), fa una aproximació política a l'actualitat. La xerrada la presenta el professor de literatura anglesa a la UPF i col·laborador d'El Punt Avui Miquel Berga

Lloc i dia: Al CCCB, el 8 de juliol (19.30).

L'actriu Blanca Portillo protagonitza el monòleg *El testament de Maria*, una adaptació de la novel·la homònima de Colm Tóibín, al Festival Grec. Serà a la Capella del Macba del 17 al 20 de juliol. Casualment, aquests dies se n'ha presentat la traducció al català. Enamorat de Barcelona des de la crònica de Georges Orwell a *Homage to Catalonia*, entén i parla el català i coneix bona part dels seus artistes.

Què coneix de l'adaptació que es prepara al Grec d'“El testament de Maria” (Ara Llibres)?

L'adaptació és d'Enrique Juncosa, amic meu de fa temps. Ha traduït la versió que en vaig fer per a l'estrena amb Marie Mullen al 2011 a Dublín. Al 2013 es va estrenar a Broadway i al maig passat, a Londres. Tot i que la novel·la és curta (unes 27.000 paraules) passar-ho a l'escena hauria suposat una peça de quatre hores. Per això, la versió s'ha quedat amb unes 9.000 paraules.

Ha vist els assaigs?

Un autor és un problema en un assaig. Un dia vaig anar a un rodatge sense que les actrius sabessin qui era i van exclamar-se perquè les mirava massa! A cada país hi ha actrius que estan esperant papers com el de Maria. Són persones que poden representar un Lorca, un Tennessee Williams. Tampoc no he vist res de les il·lustracions de Frederic Amat, un artista que conec des dels anys vuitanta. Sé que em sorprendrà.

Aquesta novel·la funciona com una mena d'Evangelí apòcrif, no?

Podria ser una idea, sí. Però al mateix temps crec que hi ha un element modern quan es fa una reflexió sobre el trauma. El públic modern coneix el concepte de traumatitzar. Amb un llenguatge de fa 2.000 anys no s'hi podria incorporar la psicologia i abordar la relació del trauma, el dolor i les veus. A la novel·la, m'he inspirat també en models grecs com *Electra*, *Medea* i *Antígona*. Maria, la protagonista de l'obra, escriu en primera persona i no té temps perquè hi ha contínuament la idea d'urgència. El llibre està pensat per ser llegit d'un sol cop a casa.

Hi ha una certa perversió respecte de la història de Jesús...

També hi ha uns personatges inventats, com és Marc [que protegeix Maria i l'alerta dels perills que està assumint el fill, Jesús] o l'estrangulador. Però hi ha parts que són ben reals i que responen a l'Evangelí de Sant Joan. En el fons, parla d'una mare que ha perdut el seu fill. Es tracta d'una reacció instintiva, és elemental; el podria llegir tothom.

Però aquesta mare increpa el seu fill, el critica.

Pot ser per la idea de separació. Si tu ets de Lleida i vas a estudiar i a viure a Barcelona, quan tornis amb els teus amics, la teva mare ho trobarà tot malament.

La Maria és humana. Enmig del tràngol li fan mal les sabates.

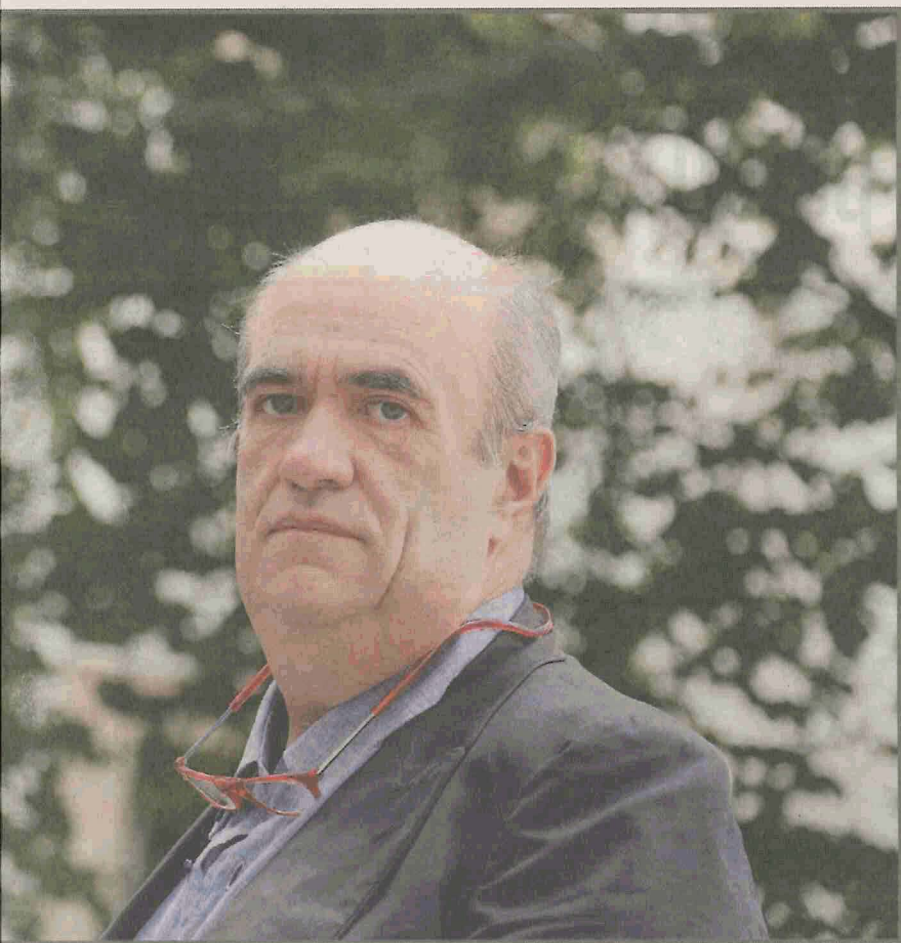

En una experiència traumàtica sempre acabes recordant detalls insignificants però que donen veracitat a la història.

Com és que Maria troba consol en la deessa Àrtemis?

Es tractava d'un moment de canvi. Tothom està obert a coses noves. I les imatges religioses en aquella època esdevenien molt poderoses. En la novel·la hi ha els dos homes que la vigilen i la protegeixen que proven d'ordenar el caos. Però Maria viu immersa en aquests canvis. A Venècia hi ha un quadre de Tiziano sobre l'Assumpció de la Verge, apoteòsic. A cinc minuts a peu, hi ha un Tintoretto que detalla les escenes estranyes i caòtiques mentre Jesús està clavats a la creu; està ple de vida. El que és estrany és que ella, sent una icona

per a tothom, no se'n sent

La dificultat d'un autor és trobar el punt de vista diferent del convencional.

Fer una novel·la vol dir obrir una porta quan ningú no mira: escoltar les veus com xiuxiuegen. La novel·la és un lloc íntim.

Quin paral·lisme es pot trobar avui en aquest canvi en què tot és possible? En la revolució de la informàtica?

[Rumia] La distància és de 1.000 anys. Per a mi Maria és la mare d'un terrorista que se sacrifica. Tothom li dirà que ha estat un valent, però ella dirà que és família seva. Són les famílies de Síria, de Palestina, d'Iraq. Les mares de Ramal·là, si llegissin el llibre, s'hi sentirien identificades. Es topa la mirada pública amb la privada. *

Colm Tóibín, dilluns
al matí al pati del
Centre de Cultura
Contemporània de
Barcelona / ANDREU
QUIM